

Ontwerpbesluit Weigeren ontheffing

Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe
T.a.v. de heer baron van Voorst tot Voorst
Apeldoornseweg 250
7351 TA HOENDERLOO

Datum
23 november 2022

Zaaknummer
2022-010848

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 7

Locatie

Het Nationale Park De Hoge Veluwe

Gemeente

Ede en Arnhem

Activiteit

Het verstoren, vangen of doden van wolven

Beste meneer Van Voorst tot Voorst,

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag. Wij zijn voornemens de door u aangevraagde ontheffingsaanvraag te weigeren.

De bijlage is onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Neem de bijlage goed door.

Ontwerpbesluit

U ontvangt nu het ontwerpbesluit.

Wij publiceren dit ontwerpbesluit op www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Als wij reacties ontvangen, krijgt u hierover bericht.

Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.

Datum

23 november 2022

Zaaknummer

2022-010848

Blad

2 van 7

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

John Berends
Commissaris van de Koning

Miriam Nienhuis-van Doremaele
Secretaris

Documentnummers inzage stukken:

03746738, 03746739, 03746741, 03775891, 03775892, 03775893, 03802125

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit

Datum

23 november 2022

Zaaknummer

2022-010848

Blad

3 van 7

BIJLAGE 1 – TOELICHTING BESLUIT

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe, Apeldoornseweg 250, 7351 TA Hoenderloo, hierna te noemen de aanvrager, van 20 juli 2022 en zoals later aangevuld, om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het voornemen van het te nemen *besluit* wat in deze zaak een voornemen tot weigering van de ontheffingsaanvraag is;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 20 juli 2022 ontvingen wij een aanvraag van Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 1 en lid 2 voor het verstoren, vangen en doden van de wolf.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van het in de wet genoemde belang ter bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

De aanvraag werd aangevuld per brief van 19 september 2022 en nogmaals op 4 november 2022 als onderdeel van een brief van aanvrager met kenmerk SV/01.1. Daarin is gevraagd om een aanvullende wettelijke grondslag te betrekken bij onze beoordeling. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

ONTWERPBESLUIT

Gedeputeerde staten van Gelderland zijn gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5 van de wet natuurbescherming voornemens de ontheffingsaanvraag voor de soort, de verbodsbepalingen en het wettelijke belang en de middelen zoals weergegeven in de *tabellen 1 en 2* en zoals aangevraagd door Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe, Apeldoornseweg 250, 7351 ta Hoenderloo te weigeren.

Tabel 1 Soort, verboden en belang

Soort	Verbod		Belang
Wolf (<i>Canis lupus</i>)	Artikel 3.5 lid 1	Vangen en doden	A, B
	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	

Belang:

- Artikel 3.8 lid 5b onder 1 van de Wnb: in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
- Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Datum

23 november 2022

Zaaknummer

2022-010848

Blad

4 van 7

Tabel 2 Middelen

Soort	Verbod	Middel
Wolf	Vangen	Box-in-box-methode
Wolf	Doden	Geweer
Wolf	Verstoren	Dassenkleppen/exclusion flaps

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project***In de aanvraag beschreven project*

In Het Nationale Park De Hoge Veluwe (het park) bevinden zich volgens de aanvrager twee wolven met vijf welpen binnen de omheining van het park. De initiatiefnemer is voornemens om de wolven uit het park, ter grootte van ca. 5.400 hectare, te verwijderen, met als voornaamste reden dat het park niet tot het natuurlijke verspreidingsgebied van de wolf behoort. Voor het verwijderen van de wolven uit het park is de volgende aanpak voorgesteld, op volgorde van uitvoering, wanneer de maatregel ervoor niet functioneert:

1. Het openzetten van 10 dassenkleppen in de omrastering van het Park, waarbij de wolf alleen het park kan verlaten (red: exclusion flap) en niet meer toe kan treden;
2. Als de onder 1 weergegeven maatregel niet naar behoren functioneert, wil de initiatiefnemer de box-in-box-methode toepassen. Hierbij wordt een prooidier in een kooi aan de parkzijde van het hekwerk geplaatst. Het idee hierbij is dat de wolf de kooi met lokdier benadert en de box inloopt. De wolf kan de box alleen verlaten door via een dassenklep de omrastering van het park te verlaten;
3. Als de onder 2 genoemde maatregel niet functioneert wil de initiatiefnemer overgaan tot afschot van de wolven binnen het park, middels bersjacht en/of aanzitjacht.

In de bij de aanvraag toegevoegde rapportages *'Begeleidend schrijven bij aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming beschermde soorten | (doen) verlaten Het Nationale Park De Hoge Veluwe door de wolf'* (Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe, d.d. 19 september 2022) en *'Instandhouding Natura 2000 doelen Het Nationale Park De Hoge Veluwe | en de rol van de moeflon'* (Boerema & Van den Brink, d.d. 20 juni 2022) en *'Brieffrapport (alternatieve) maatregelen ter voorkoming predatie wolf op moeflon'* (Boerema & Van den Brink, d.d. 30 juni 2022) *'De wolf in Het Nationale Park De Hoge Veluwe: gunstige staat voor instandhouding?'* (Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe, d.d. 19 september 2022) zijn opgenomen:

- De Natura2000-doeleinden met de rol van moeflon;
- Alternatieve maatregelen ter voorkoming predatie wolf op moeflon;
- Een alternatievenafweging;
- Onderbouwing wettelijk belang;
- Beoordeling staat van instandhouding.

Beoordelingskader

Artikel 3.8 lid 5 Wet natuurbescherming bepaalt dat een ontheffingsaanvraag ten behoeve van de wolf uitsluitend wordt verleend wanneer:

1. geen andere bevredigende oplossing bestaat;
2. de ontheffing nodig is voor een van de in lid 5 onder b weergegeven belangen en;
3. geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de wolvenpopulatie in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Datum

23 november 2022

Zaaknummer

2022-010848

Blad

5 van 7

De ontheffingsaanvraag voldoet aan geen van deze voorwaarden. Dat onderbouwen wij als volgt:

Ad 1

In de aanvraag wordt uiteengezet waarom geen volwaardige alternatieve beheermethoden mogelijk zouden zijn om de rol van de moeflon in het natuurbeheer te vervangen. Deze redenering is naar ons oordeel onvolledig en delen wij niet. Bijvoorbeeld de inzet van een gescheperde kudde, zoals elders op de Veluwe gebruikelijk, heeft zich bewezen als effectieve methode voor natuurbegrazing. Zoals ook aangegeven op p. 21 van het rapport *'Instandhouding Natura 2000 doelen Het Nationale Park De Hoge Veluwe | en de rol van de moeflon'* (Boerema & Van den Brink, d.d. 20 juni 2022) kan het inzetten van geiten een bijdrage leveren aan begrazing van houtige gewassen. In paragraaf 4.3 van datzelfde rapport wordt nu ten onrechte vooral gefocust op grote grazers en niet op gescheperde kuddes, al dan niet met geiten.

Zoals blijkt uit de aanvraag is bovendien binnen het park goede ervaring opgedaan met inzet van handmatig verwijderen van opslag of beschermen van moeflons door middel van wolfwerende binnenrasters. Nu in de bij de aanvraag bijgevoegde onderbouwing deze aspecten niet worden betrokken en of worden weerlegd, voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarde dat geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Ad 2

Voor zover het gaat om het belang van de bescherming van de moeflon in het kader van het verwezenlijken van de instandhoudingdoelen van het natuurgebied Veluwe, is relevant dat hier sprake is van een exoot die op grond van de Wet natuurbescherming geen bescherming geniet. Door ons is op 29 april 2020 aan de Faunabeheereenheid Gelderland op verzoek een opdracht afgegeven die het mogelijk maakt om met het geweer de populatie van moeflons in Gelderland te reguleren. Wij gedogen immers de aanwezigheid van moeflons. Dat betekent niet dat voor ons de wolf belangrijker is dan de moeflon maar de wet- en regelgeving is hierin leidend. Gelet op de onder AD1 aangegeven alternatieven behoeft de moeflon ook niet te worden beschermd nu de instandhoudingsdoelen van het natuurgebied Veluwe ook met de inzet van andere dieren kunnen worden gerealiseerd. Het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna of instandhouding van de natuurlijke habitats voor zover dat betrekking heeft op de moeflon kan derhalve niet worden aangevoerd als gerechtvaardigd belang op grond waarvan de ontheffing kan worden verleend.

Voor zover het gaat om het in de aanvulling van 4 november bedoelde belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, overwegen wij als volgt:

Aanvrager geeft aan dat de aanwezigheid van de wolf in gebieden leidt tot een aanzienlijke gedragsverandering bij de ander dieren op de Veluwe en in het Park en stelt: *“Daar waar dit gevolgen heeft voor de wildzichtbaarheid, is dat nadelig, omdat zichtbaarheid van wild één van de belangrijke redenen is dat bezoekers naar de Veluwe in zijn algemeenheid en het Park in het bijzonder komen. NPDHV is voor het beheer van het Park afhankelijk van betalende parkbezoekers. Teruglopende bezoekersaantallen door verminderde zichtbaarheid van wild zijn zeer schadelijk voor NPDHV.”* Bij gebrek aan toelichting duiden wij dit als beoogde reden van economische aard, zoals bedoeld in de wettelijke grondslag. Wij hechten zwaar aan het recht van een grondeigenaar om zijn of haar bezittingen te beschermen. Echter, nu een cijfermatige onderbouwing van het gestelde ontbreekt kunnen wij dit niet als argument betrekken die tot een ontheffing zou kunnen leiden.

Tenslotte stelt aanvrager het volgende: *“Daar waar de wolven zich lange tijd verscholen voor de aanwezige bezoekers in het Park, is dat niet langer het geval. Ondanks dat er door NPDHV niet gevoerd wordt, komen de wolven sinds enkele weken intimiderend dicht - tot enkele meters afstand - bij personeel en bezoekers. De afgelopen week heeft het Park zelfs twee meldingen*

Datum

23 november 2022

Zaaknummer

2022-010848

Blad

6 van 7

gekregen waarbij de wolf rennend op bezoekers af gaat. Naar het zich laat aanzien, betreft dit meerdere wolven. De wolven - die zijn opgegroeid in het drukke Nederland - lijken allerm minst bang te zijn voor de aanwezigheid van de mens en gedragen zich daarbij steeds brutaler."

Bij gebrek aan toelichting duiden wij dit als beoogde reden bij het gevraagde op grond van de openbare veiligheid. Wij delen de zorg dat de situatie met ten minste één weinig mensenschuwe wolf op het park om nader ingrijpen vraagt. Daartoe hebben wij reeds zelfstandig en in goede samenwerking met aanvrager een aanpak gekozen die zich in eerste instantie richt op het afschrikken van het betreffende dier. Zo nodig kiezen wij voor nadere escalatie maar in dat geval ligt een afzonderlijk besluit gericht op een specifiek dier meer voor de hand. De argumentatie kan daarom nu niet tot een ontheffing leiden.

Ad 3

De gunstige staat van instandhouding van de wolf in Nederland is ontoereikend. Dat blijkt uit het volgende citaat uit het door de initiatiefnemer aangeleverde rapport: *'De wolf in Het Nationale Park De Hoge Veluwe: gunstige staat voor instandhouding?'* (Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe, d.d. 19 september 2022): "Duidelijk is dat de in het wild levende wolvenpopulatie, voor het deel dat voorkomt binnen Nederland, niet in een gunstige staat van instandhouding verkeert. Evenmin valt te verwachten dat deze gezien de beperkte omvang van het leefgebied ooit zal worden bereikt". Hiermee bevestigt de door de Stichting aangeleverde informatie dat de wolf zich in Nederland momenteel niet in een gunstige staat van instandhouding verkeert.

Het verwijderen van wolven waarbij de Stichting evenzeer afschot aanvraagt draagt niet bij aan het streven de wolvenpopulatie in hun gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Dit brengt met zich dat de ontheffingsaanvraag deze voorwaarde niet in acht neemt.

Ten aanzien van het door de Stichting uitgevoerde onderzoek overwegen wij ten overvloede het volgende. Het park hoort tot het natuurlijke verspreidingsgebied van de wolf. Een redenering dat de wolf hier niet op eigen kracht zou zijn gekomen doet daar niet aan af. Temeer omdat de onderliggende bewering dat de wolf door illegaal menselijk handelen (openknippen hekwerk) zou zijn binnengekomen niet kan worden gestaafd met bewijs. Sterker nog, zoals geconstateerd door onze toezichthouder op 25 augustus 2022 heeft de wolf voorheen uitgewisseld via buizen die als dassentunnels hebben gefungeerd.

Ook kan het buitenraster van het park niet als effectief wolfwerend worden aangemerkt. Het klopt dat wij bij de beoordeling van het wolvenleefgebied het park vooralsnog buiten beschouwing hebben gelaten. Daarbij hebben wij overwogen dat het buitenraster voor de wolf een barrière is die dagelijkse migratie bij het voedsel zoeken in de weg zal staan. Het biedt echter geenszins een garantie tot het permanent weren van de wolf of wolven, zoals de praktijk inmiddels ook in geruime mate heeft uitgewezen.

Beoordeling van de voorgestelde middelen

Op grond van artikel 3.9 lid 2 Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd om zo nodig ontheffing te verlenen ten aanzien van de door de aanvrager voorgestelde middelen. Nu wij geen ontheffing kunnen verlenen is beoordeling van de voorgestelde middelen strikt genomen niet meer noodzakelijk. Volledigheidshalve reageren wij echter onderstaand nog op enkele specifiek voorgestelde middelen.

Enkelwerkende dassenkleppen.

Nu bekend is dat sprake is van paarvorming en voortplanting in het park is het ongewenst dat het roedel, maar ook andere wilde dieren, bijvoorbeeld dassen, op onnatuurlijke wijze het risico lopen te worden opgesplitst en niet kunnen terugkeren door inzet van enkelwerkende dassenkleppen. Het gebruik daarvan kunnen wij dan ook niet toestaan.

Datum

23 november 2022

Zaaknummer

2022-010848

Blad

7 van 7

Box-in-box-methode

Waar het gaat om de aangevraagde box-in-box-methode achten wij ons niet bevoegd hierover te oordelen, aangezien het plaatsen van een lokdier in een dergelijke constructie moet worden aangemerkt als het houden van dieren waarop de Wet dieren van toepassing is en de bevoegdheid in dat kader ligt bij de minister. Voor het overige geldt hetgeen wij hebben overwogen over de toepassing van enkelwerkende dassenkleppen.

Conclusie

Nu de aangevraagde ontheffing niet voldoet aan de in artikel 3.8 lid 5 Wet natuurbescherming vermelde voorwaarden, zijn Gedeputeerde Staten voornemens de ontheffingsaanvraag te weigeren.